

Nieuwsbrief NZG

7(2), jaargang 2005

Nederlandse Zeevogelgroep

Dutch Seabird Group

ISSN: 1566-6778

Texel, augustus 2006

redactie Nieuwsbrief NZG: Mardik F. Leopold
p/a ALTERRA-Texel, Postbus 167, 1790 AD Den Burg, Texel
e-mail zevenhuizen-3@texel.com

Guido O. Keijl, Brederodestraat 16A
1901 HW Bakkum, e-mail guido@hetnet.nl

secretariaat NZG: De Houtmanstraat 46
1792 BC Oudeschild, Texel, e-mail ned.zeevogelgroep@planet.nl

Noordse stern met twee visjes in de snavel

Op 15 juli 2005 maakte Arie van den Hout bij Beadnell (Engeland, 55°32'N, 1°35'W) onderstaande foto van een jonge noordse stern die met open mond zit te kijken naar wat zijn vader of moeder aanvoert. Zo vaak komt het dan ook niet voor: twee visjes tegelijk! We kennen dit natuurlijk van andere zeevogels, zoals papegaaiduikers, maar van sterns?

Volwassen noordse stern voert twee visjes tegelijk aan. Foto: Arie van den Hout (a.j.vandenhout@hetnet.nl). De foto werd gevonden op www.birdpix.nl.

Nieuwsbrief NZG jaargang 7 nr. 2

We hebben deze bijzondere foto voorgelegd aan enkele Nederlandse stern-onderzoekers. Het verschijnsel bleek bij enkelen wel bekend, maar wordt als zeer zeldzaam gezien. Op Griend zag Date Lutterop afgelopen zomer diverse keren een grote stern met twee vissen in de snavel een jong in de kolonie voeren; eenmaal waren het er zelfs drie. Waarschijnlijk ging het in alle gevallen om haring/sprot. Date kent dit verschijnsel niet van eerdere jaren en vermoedt een nieuwe tactiek in de strijd tegen de hoge mate van voedselparasitisme door kokmeeuwen dit seizoen. Als je meer vissen tegelijk meeneemt kun je er nog eens eentje verliezen aan de rovende meeuwen. Eric Stienen laat echter weten dat hij wel vaker grote sterns, visdieven en noordse sterns met twee vissen bij hun kuikens heeft zien landen. Meestal zijn dat kleinere vissen van ongeveer dezelfde grootte (zoals ook op de foto van Arie van den Hout), maar soms ook grotere. Het is vooralsnog een raadsel hoe ze het doen maar het is dus zeker geen hoogst uitzonderlijk fenomeen. Eric ziet het jaarlijks meerdere keren (op Griend, in Zeebrugge en in Denemarken), maar wel maar bij minder dan 1% van alle voedingen. Een foto daarvan is dus wel zeer uitzonderlijk!

Het kan echter nog gekker. De moderne vogelfotograaf maakt altijd veel meer dan een foto van zijn onderwerp, dus Arie van den Hout kon nog een aantal andere foto's checken die hij die dag maakte. Hij bleek ook een noordse stern gefotografeerd te hebben met drie vissen (alle kleine zandspieringen) in de snavel, terwijl een vierde vis net was overgedragen aan zijn wachtende jong: zie foto hiernaast. Uniek? Nee, maar wel uitzonderlijk. In 1969 bestudeerde Dunn sterns op Coquet Eiland, zo'n 25 km zuidelijker. Daar zag hij soms visdieven en grote, noordse en Dougall's sterns met meerdere visjes aankomen. Hij noteerde 53 gevallen in totaal, waarbij de visdieven kampioen waren (28 gevallen, met daarbij drie gevallen van vijf visjes tegelijk). Meestal ging het ook hier om kleine ("two inch") zandspieringen maar in twee gevallen om kleine spruitjes. In een Amerikaanse studie op Great Gull Island, New York werden nog sterkere gevallen genoteerd voor de Dougall's stern.

(*Brevoortia tyrannus*, een haringachtig visje) aan. In 27 gevallen ging het hierbij om twee tot vier visjes tegelijk, in een uitzonderlijk geval zelfs om negen vissen tegelijk. Het gedrag werd ook incidenteel gezien bij visdieven (Hays, Dunn & Poole 1973). Bij hun publicatie is ook een foto opgenomen, weliswaar in zwart-wit, maar wel van een Dougall's stern met vier visjes in zijn snavel, overigens alle groter dan 1 inch. De publicatie is, zoals veel meer Amerikaanse ornithologische publicaties, te vinden via: SORA- The Searchable Ornithological Research Archiveproject (<http://elibrary.unm.edu/sora>).

Referentie: Hays H., Dunn E. & Poole A. 1973. Common, arctic, roseate and sandwich terns carrying multiple fish. Wilson Bulletin 85: 233-236. **MFL**

Kippen op het strand...en "kippen" op zee

Vogelgriep is "in" tegenwoordig, reden om eens na te gaan of er behalve pauwen (zie vorige Nieuwsbrief) ook nog ander pluimvee op zee voorkomt. (Zee)eenden genoeg natuurlijk, maar bestaan er ook zeekippen? In de NSO database zitten 38 vondsten, van in totaal 46 kippen, gevonden langs de Nederlandse kusten. In de meeste gevallen werd slechts een enkele kip gevonden, driemaal werden twee kippen vlak bij elkaar gevonden en eenmaal zelfs drie kippen. Marten Geerstma vond op de Friese kust zelfs een keer 5 kippen tegelijk, maar deze zaten gezamenlijk in een plastic zak, dus dat telt eigenlijk niet. Deze vondst werd echter wel gedaan in een van de twee kippen-concentraties langs de kust: in de (ruime) omgeving van het Lauwersmeer (zie kaartje). De grootste kans op het vinden van een kip aan zee is echter in de kop van Noord-Holland, Texel en Vlieland. Binnen dit gebied ligt het episch centrum van de strandkippen, dé hotspot van de strandkip in Nederland, bij de vuurtoren van Texel. Hier werden tot nu toe al acht kippen gevonden (17% van alle Nederlandse mariene kippen). Zes van die acht zijn redelijk recent (1999-2005), maar op exact dezelfde plaats waar we tegenwoordig de meeste kippen op het strand vinden, werden ook al op 20 oktober 1956 twee kippen gevonden, door Mörzer Bruijns en Tilanus "twee kippen aangetroffen langs het strand, Lichttoren Eyerland tot Slufter, ± 4 km (NSO archieven Kees Camphuysen). Toeval, of spelen hier duistere krachten?

